

ЛІКУВАННЯ ПОРАНЕНИХ З БОЙОВИМИ УШКОДЖЕННЯМИ ГРУДЕЙ

2023

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОМАНДУВАННЯ МЕДИЧНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНИЙ КЛІНІЧНИЙ ЦЕНТР «ГВКГ»
ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНИЙ КЛІНІЧНИЙ ЦЕНТР ПІВНІЧНОГО РЕГІОНУ
ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНИЙ КЛІНІЧНИЙ ЦЕНТР ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ
ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНИЙ КЛІНІЧНИЙ ЦЕНТР ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЛІКУВАННЯ ПОРАНЕНИХ З БОЙОВИМИ УШКОДЖЕННЯМИ ГРУДЕЙ

Монографія

За загальною редакцією
академіка НАН України та НАМН України,
доктора медичних наук, професора В. І. Цимбалюка

Тернопіль • Київ • Харків
ТНМУ «Укрмедкнига»
2023

УДК 617.54-001-08:355.422
Л56

Упорядники:

Лурін І. А. – віце-президент НАМН України, академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, генерал-майор медичної служби;

Хорошун Е. А. – начальник Військово-медичного клінічного центру Північного регіону, Герой України, кандидат медичних наук, полковник медичної служби;

Гуменюк К. В. – головний хірург Збройних сил України, кандидат медичних наук, доцент, полковник медичної служби;

Негодуйко В. В. – начальник клініки невідкладної медичної допомоги (та прийому і евакуації) Військово-медичного клінічного центру Північного регіону, доктор медичних наук, доцент, полковник медичної служби;

Макаров В. В. – завідувач кафедри хірургії № 4 Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор.

Рецензенти:

Салютін Р. В. – заступник директора з організаційної та клініко-інноваційної роботи Державної установи «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова НАМН України», доктор медичних наук, старший науковий співробітник;

Корпусенко І. В. – завідувач кафедри загальної хірургії, хірургії № 3, ортопедії та травматології ФПО Дніпровського державного медичного університету, доктор медичних наук, професор.

*Затверджено вченою радою Харківського національного медичного університету
(протокол № 6 від 23 червня 2023 р.).*

Лікування поранених з бойовими ушкодженнями грудей :

Л56 монографія / [упоряд.: Лурін І. А., Хорошун Е. А., Гуменюк К. В. та ін.] ;
за заг. ред. В. І. Цимбалюка. – Тернопіль : ТНМУ, 2023. – 236 с.

ISBN 978-966-673-470-2

Монографія, присвячена 30-річчю НАМН України, є тринадцятим виданням серії науково-практичних робіт з узагальнення досвіду медичного забезпечення Збройних сил України під час бойових дій, яке підготували відомі практичні фахівці, науковці військової медицини, Національної академії медичних наук України, Міністерства охорони здоров'я України. Головна мета авторів цієї праці – підвищення якості надання медичної допомоги даній категорії поранених. Книга буде корисною для широкого кола медиків різних спеціальностей, студентів закладів вищої та післядипломної освіти.

УДК 617.54-001-08:355.422

ISBN 978-966-673-470-2

© Лурін І. А., Хорошун Е. А.,
Гуменюк К. В. та ін., 2023
© ТНМУ, «Укрмедкнига», 2023

КОЛЕКТИВ АВТОРІВ

- Бойко В. В.** – академік НАМН України, доктор медичних наук, професор
Бунін Ю. В. – полковник медичної служби
Верба А. В. – доктор медичних наук, професор, генерал-майор медичної служби
Воровський О. О. – доктор медичних наук, професор
Герасименко О. С. – доктор медичних наук, доцент, полковник медичної служби
Гержик К. П. – кандидат медичних наук, полковник медичної служби
Гетьман В. Г. – доктор медичних наук, професор
Гречаник О. І. – кандидат медичних наук, полковник медичної служби
Губіна-Вакулік Г. І. – доктор медичних наук, професор
Гуменюк К. В. – кандидат медичних наук, доцент, полковник медичної служби
Деменко П. В. – підполковник медичної служби
Денисюк Т. О. – кандидат медичних наук, доцент
Заруцький Я. Л. – доктор медичних наук, професор, полковник медичної служби
запасу
Зацаринний Р. А.
Капустник В. А. – доктор медичних наук, професор
Клименко М. О. – доктор медичних наук, професор
Клімас А. С. – кандидат медичних наук, старший науковий співробітник
Кравченко К. В. – кандидат медичних наук, полковник медичної служби
Лурін І. А. – академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, генерал-майор медичної служби
Макаров В. В. – доктор медичних наук, професор
Мельник О. І. – підполковник медичної служби
М'ясоєдов В. В. – доктор медичних наук, професор
Негодуйко В. В. – доктор медичних наук, доцент, полковник медичної служби
Панасенко С. І. – доктор медичних наук, професор, майор медичної служби
Прохоренко Г. А. – полковник медичної служби
Риженко А. П. – підполковник медичної служби
Сафонов В. Є. – кандидат медичних наук, полковник медичної служби
Сельменський А. І. – полковник медичної служби
Сидюк А. В. – доктор медичних наук, професор
Сидюк О. Є. – кандидат медичних наук, старший дослідник
Смоляник К. М. – кандидат медичних наук, доцент
Снітко О. А. – підполковник медичної служби
Собко І. В. – кандидат медичних наук, доцент, полковник медичної служби
Тертишний С. В. – кандидат медичних наук, підполковник медичної служби
Усенко О. Ю. – академік НАМН України, доктор медичних наук, професор

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	9
ВСТУПНЕ СЛОВО	11
ГЛАВА 1. БОЙОВІ УШКОДЖЕННЯ ГРУДЕЙ (визначення, частота, структура, класифікація)	15
ГЛАВА 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ХІРУРГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ У ГРУДИ НА РІВНЯХ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	27
2.1. Медична допомога пораненим з ушкодженням грудей на базовому та I рівнях медичного забезпечення	27
2.2. Медична допомога пораненим з ушкодженням грудей на II рівні медичного забезпечення	28
2.3. Медична допомога пораненим з ушкодженням грудей на III рівні медичного забезпечення	30
2.4. Медична допомога пораненим з ушкодженням грудей на IV рівні медичного забезпечення	32
ГЛАВА 3. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОРАНЕНИМ У ГРУДИ	33
3.1. Особливості знеболювання при відеоторакоскопії і торакотомії	33
3.2. Анестезіологічне забезпечення поранених з ушкодженням стравоходу	36
ГЛАВА 4. ПАТОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БОЙОВИХ УШКОДЖЕНЬ ГРУДЕЙ	45
ГЛАВА 5. ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ БОЙОВИХ УШКОДЖЕНЬ ГРУДЕЙ	76
5.1. Світлові мікроскопічні дослідження легеневої тканини	76
5.2. Імуногістохімічні дослідження легеневої тканини	86
ГЛАВА 6. ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНИХ ПРОЯВІВ ТА ДІАГНОСТИКИ БОЙОВИХ УШКОДЖЕНЬ ГРУДЕЙ	94
ГЛАВА 7. ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ ПОРАНЕНИХ ІЗ БОЙОВИМИ УШКОДЖЕННЯМИ ГРУДЕЙ	117
7.1. Застосування тактики DAMAGE CONTROL SURGERY при ушкодженні грудей	117

7.2. Особливості хірургічного лікування при ушкодженні ребрового каркаса.....	121
7.2.1. Особливості лікування поранених із травматичною нестабільністю груднинно-ребрового каркаса.....	123
7.3. Особливості хірургічного лікування ушкоджень легень	130
7.4. Особливості хірургічного лікування при ушкодженні середостіння	133
7.5. Особливості хірургічного лікування при ушкодженні діафрагми.....	137
ГЛАВА 8. ЗАСТОСУВАННЯ МАЛОІНВАЗИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЛІКУВАННІ БОЙОВИХ УШКОДЖЕНЬ ГРУДЕЙ.....	145
ГЛАВА 9. УСКЛАДНЕННЯ БОЙОВИХ УШКОДЖЕНЬ ГРУДЕЙ	180
ГЛАВА 10. РЕЗУЛЬТАТИ ЛІКУВАННЯ ПОРАНЕНИХ ІЗ ЗАКРИТОЮ ТРАВМОЮ ГРУДЕЙ БЕЗ ПОРУШЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ РЕБРОВОГО КАРКАСА.....	224